

Agrár-környezetvédelmi Modul Vízgazdálkodási ismeretek

**KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI MÉRNÖKI MSc
TERMÉSZETVÉDELMI MÉRNÖKI MSc**

Mikroöntözés jelentősége. 37.lecke

AGRÁRTUDOMÁNYI EGYETEM

MIKROÖNTÖZÉS

- **Legfőbb jellemzője: az állandóan telepített adagoló elem kis nyomáson ($< 2,5 \text{ bar}$), kis intenzitással ($< 500 \text{ l/óra}$) a növény közelébe juttatja az öntözővizet.**
- **A talaj víztárolóképességét nem kell igénybe venni.**

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A MIKROÖNTÖZÉS TÍPUSAI

1. **Vízugaras/miniszórófejes:** a víz sugárban jelenik meg.
  - a. felületi,
  - b. ütközőlapkás,
  - c. rotoros.
2. **Csepegtető:** a víz cseppenként jelenik meg.

A mikroöntözés főbb előnyei

- **Kis vízveszteség** → ~ 95 %-os hasznosulás lehetséges.
- **Tápanyagok kijuttatásának lehetősége** → a növény gyökérzetéhez.
- **Kedvező növényegészségügyi körülmények** → száraz lombozat.

- **Energiatakarékosság** → kisebb fogyasztású berendezések.
- **Rossz vízgazdálkodású talajokon is alkalmazható** → gyakori, kis intenzitású öntözés.
- **Ésszerű víz és tápanyag felhasználás** → napi szükséglet szerinti adagolás.
- **A termés mennyiségének és minőségének leghatékonyabb szabályzása.**

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A mikroöntözés főbb problémái

- **Eltömődés**

- kémiai → oldott sók (vas, mangán $<1,5$ mg/l),
- fizikai → homok, mechanikai szennyeződés,
- biológiai → baktériumok teste, nyálkás telepei, vízi élőlények.

- **Csepegtetés esetén a magas relatív páratartalom hiánya**

- **Kisebb térfogatú gyökérrel átszőtt talaj**

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Az öntözőtelep részei

- **Víz kivételi mű**
  - a. felszíni - folyó, patak, tó, víztározó,
  - b. felszín alatti – kutak.
- **Vízóra.**
- **Vízszűrő(k).**
- **Légtelenítő, víztelenítő szelepek.**
- **Tápoldatozó berendezés.**
- **Vezérlő, szabályzó automaták.**
- **Csőhálózat.**
- **Nyomákszabályozó.**
- **Vízadagoló elem.**

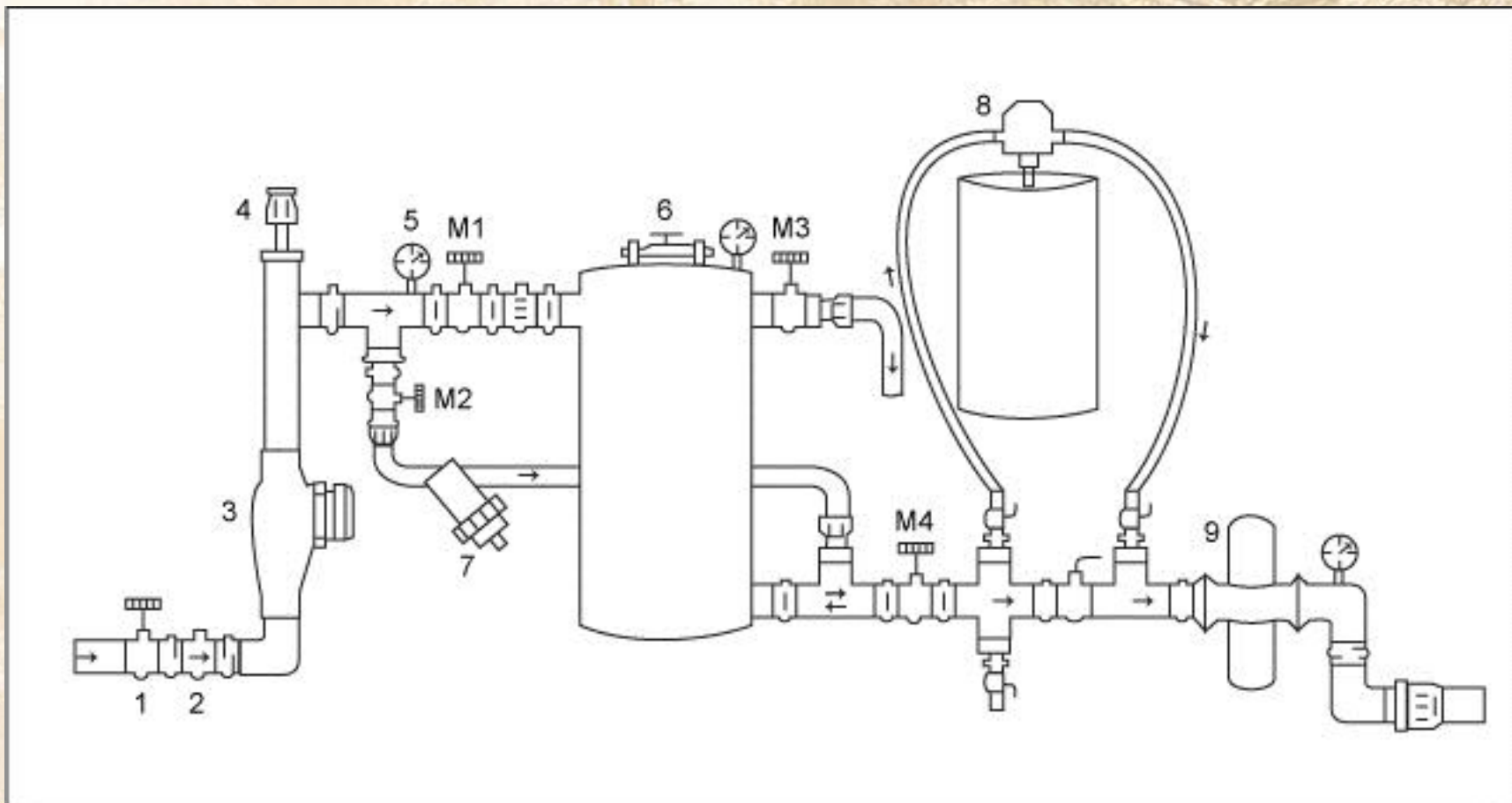
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Nyomásközpont sematikus ábrája

1. főszelep 3. vízóra 6. közetszűrő 8. tápoldatózó 9. szitaszűrő

Szita (rés) szűrők

Lehet:

a. Hálós

Egy dimenzióban folyik a szűrés, szilárd (homok) szennyeződések eltávolítására célszerű beépíteni.

b. Lamellás

Két dimenzióban folyik a szűrés. Szerves anyagok kiválasztására célszerű beépíteni.

Közetszűrő

**Egységnyi térfogatra
vetítve a legnagyobb
szűrőfelülettel
rendelkezik,
elektrosztatikus
kötőerők is
működnek.**

**Tisztítása jól
automatizálható,
üzemeltetése olcsó,
beszerzése drága.**

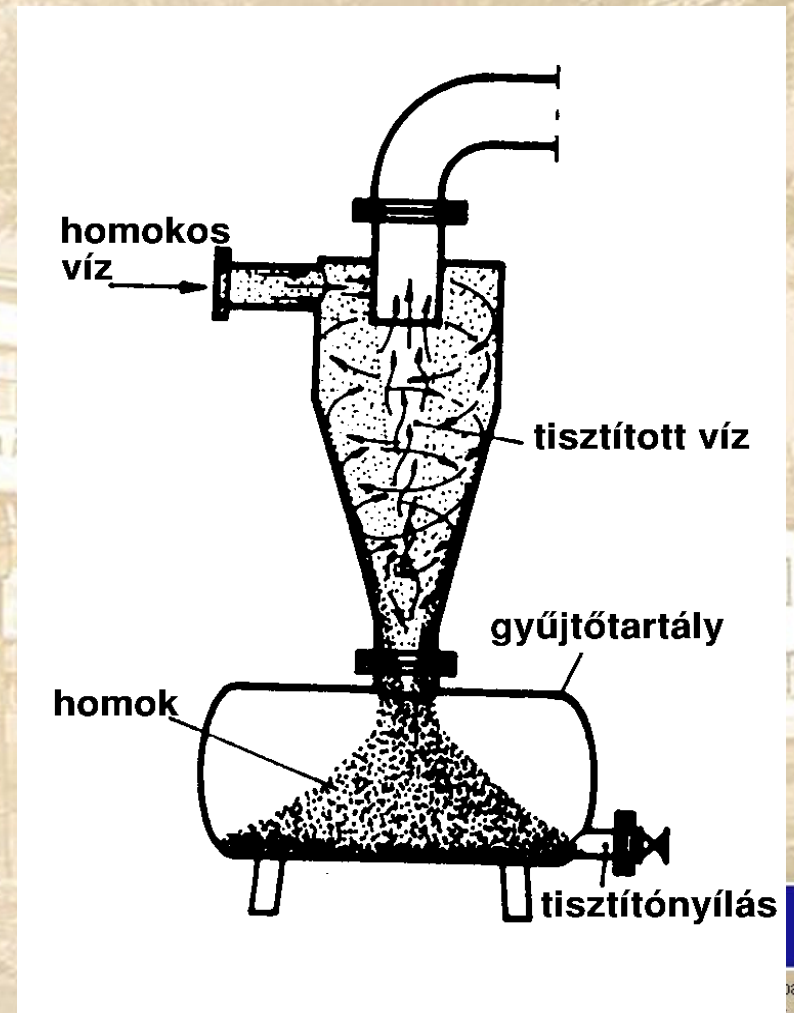
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Centrifugális homokleválasztó

A centrifugális erő hatására a víz térfogattömegénél nagyobb tömegű részecskék a szűrő falához szorulnak és a gravitációs erő hatására lefelé mozognak.

Nem érvényes a „a minél nagyobb, annál jobb” elv.

Szükséges vízsebesség: 1,5 m/s.

Tápoldat adagolók

minőségi termesztés, környezetvédelem

A növény fejlődési állapotának megfelelő
mennyiségű és arányú tápanyagok adagolása.

Különböző tápoldatozó berendezések összehasonlítása

Tulajdonság	Szivóoldali szelep	Oldótartály	Venturi cső	Szivattyúk
Könnyű kezelhetőség	igen	igen	közepes	nem
Szilárd műtrágya adagolása	nem	igen	nem	nem
Folyékony műtrágya adagolása	igen	igen	igen	igen
Átfolyó vízmennyiség	alacsony	magas	alacsony	magas
Koncentráció szabályozás	közepes	bonyolult	közepes	könnyű
Mennyiségi szabályozás	jó	jó	közepes	jó
Nyomásveszteség	nincs	alacsony	magas	nincs
Automatizálás lehetősége	alacsony	alacsony	közepes	egyszerű
Ár	alacsony	alacsony	közepes	drága

Egyéb részek

- Nyomásmérő – üzemi nyomás, szűrőtisztítás.
- Vízhőmérő – kemikáliák oldhatósága.
- Vízóra – vízmennyiség-, rendszerellenőrzés.
- Automata vezérlés
  - pontos víz és tápoldat adagolás.
  - szűrő tisztítás, rendszer védelem.

1. A felületi mikroöntözés

1.1. Vízádagoló test barázdákban:

- 5-7 m hosszú barázdaszakaszokban
1,5-2,5 mm Ø nyílású testek.
- Ültetvényekben használatos
ikersorokban.
- Vízádagolás mint felületi öntözésnél.

1. A felületi mikroöntözés

1.2. Bubbler

- **Nagy vízigényű, de száraz levegőt igénylő fák egyedi öntözésére (pl. datolya).**
- **Fa körül „víztányér”.**

2. Vízugaras mikroöntözés

2.1. Ködösítő/párásító

- Ködpermet növényház légterében (páratartalom nő, hőmérséklet és transzspiráció csökken).
- Nem alkalmas vízpótlásra.

Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

2. Vízugaras mikroöntözés

2.2. JET

- A vízadagoló elemből a víz több sugárban lép ki, vagy cseppekre bomlik.
- Ültetvényekben javasolt.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

2. Vízugaras mikroöntözés

2.3. SPRAY

- Hasonló a JET-hez, de a vízugarat lepellé formálja. Szórási átmérő 10 m is lehet.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

2. Vízugaras mikroöntözés

2.4. Micro-sprinkler vagy mini-szórófej

- A víz szétoztására forgó rotor szolgál.
- Változatos kialakítás, vízigény, szórási távolság.
- A szórási átmérő 20 m is lehet.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Fagyvédelmi öntözés miniszórófejekkel

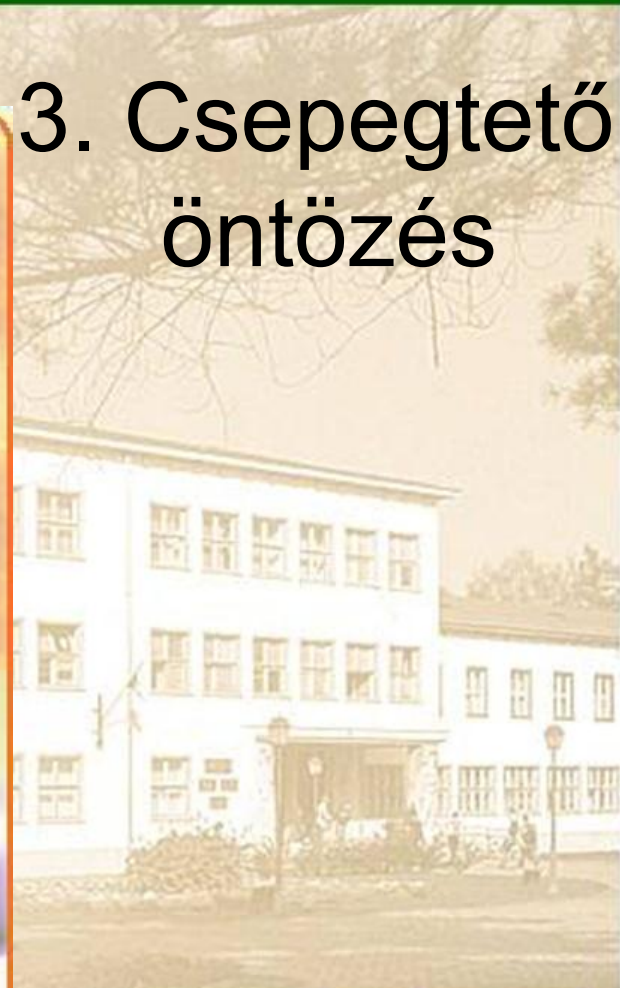
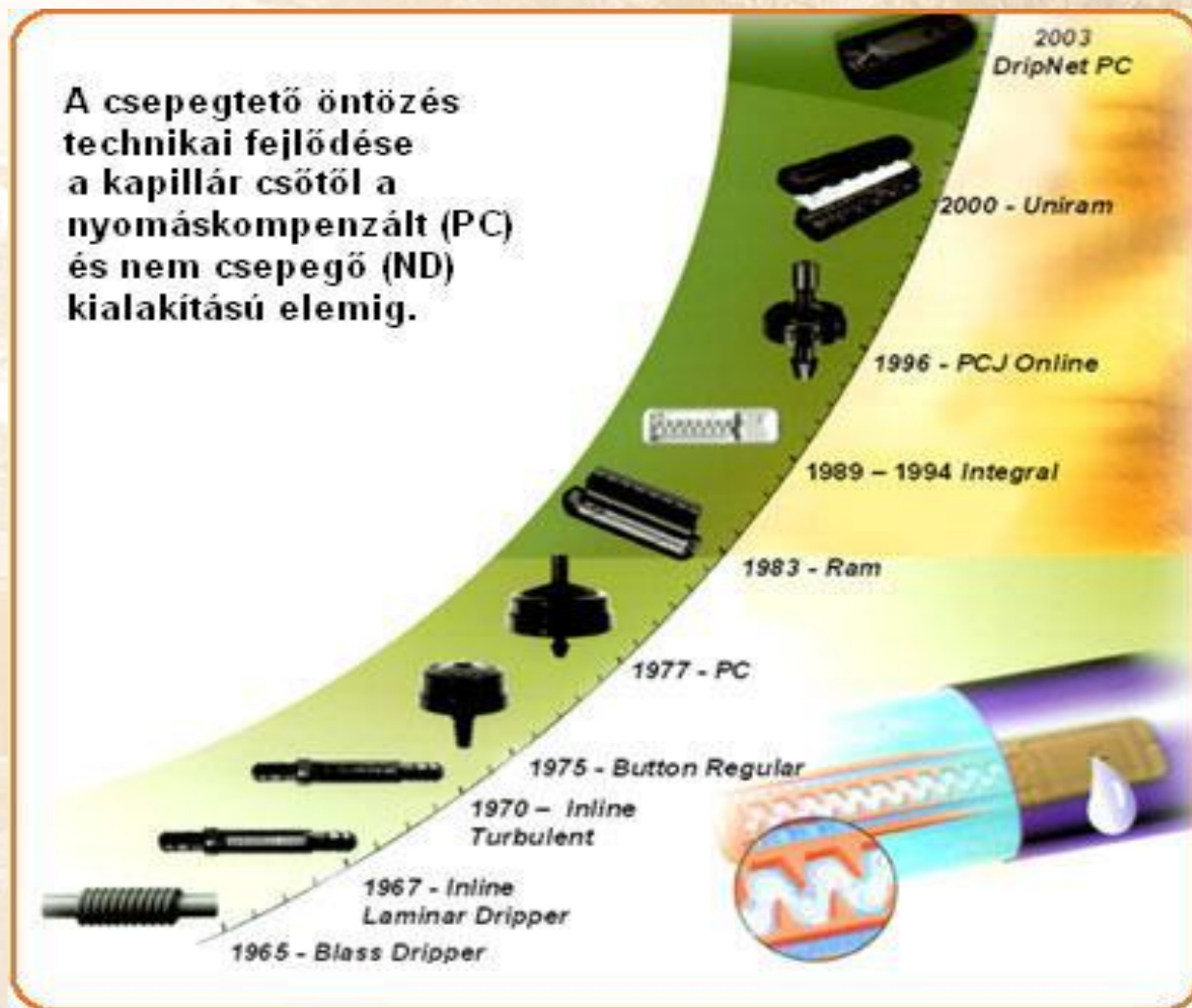

al, az Európai
valósul meg

- **Vízadagoló elem a csepegtető test**

3. Csepegtető öntözés

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

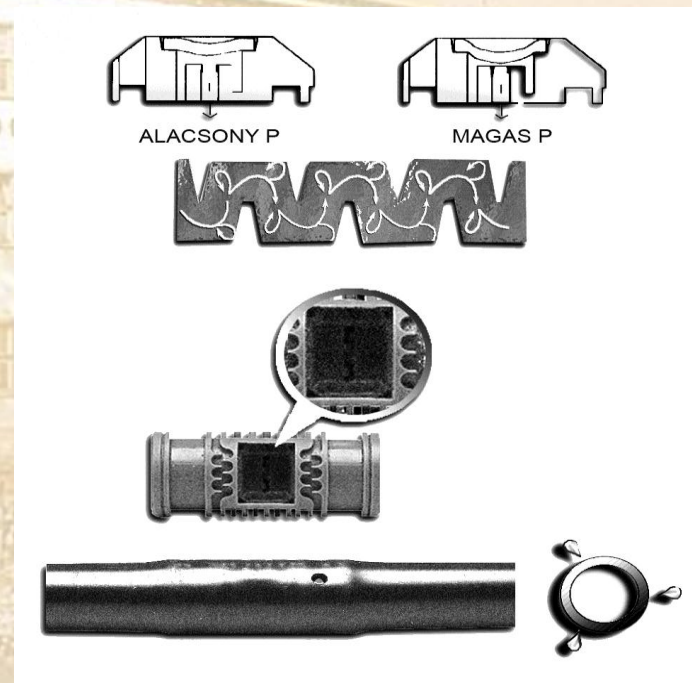
3. Csepegtető öntözés

A vízadagolás szabályozása:

1. Az átfolyási keresztmetszettel.
  2. Az átfolyási hosszal.
- Kis keresztmetszetek ► fizikailag, kémiaailag tiszta víz szükséges.

Nyomáskompenzált elem:

Az átfolyó csatornát rugalmas lap fedí, mely nyomás hatására változtatja az átfolyási keresztmetszetet, így a víz mennyiségét kb. állandó értéken tartja.

...sával, az Európai

A vizek minősítése a csepegtető elemek eltömődési esélyének becslésére (Nakayama, 1982)

A tömődést okozó tényező	Az eltömődés bekövetkezésének esélye		
	kicsi	közepes	nagy
Fizikai			
Lebegő anyagok (mg/l)	<50	50-100	>100
Kémiai			
Kémhatás (pH)	<7,0	7,0-8,0	>8
Összes oldott anyag (mg/l)	<500	500-2 000	>2 000
Mangán (mg/l)	<0,1	0,1-1,5	>1,5
Összes vas (mg/l)	<0,1	0,1-1,5	>1,5
Hidrogén-szulfid (mg/l)	<0,5	0,5-2	>2,0
Biológiai			
Baktériumok száma (db/ml)	<10 000	10 000-50 000	>50 000

A Queen Gil szalagcső 4 l/m/óra típusa által 1 m-en kijuttatott vízmennyiség különböző nyomások és lejtők esetén

Nyomás (bar)	Vízszintes felszín (liter/óra)	1 % lejtő (liter/óra)	1 % emelkedő (liter/óra)
0,3	3,0	3,1	1,8
0,5	4,0	4,2	3,9
0,7	5,0	5,1	4,7
1,0	6,2	6,2	5,9

A Queen Gil szalagcső ajánlott telepítési hosszúsága különböző lejtő % és kijuttatási egyenletesség mellett 4 l/m/h teljesítmény esetén

Lejtés %	Kijuttatási egyenletesség		
	CU=95 %	CU=90 %	CU=85 %
0	116 m	144 m	192 m
1	157 m	185 m	244 m
2	196 m	230 m	259 m

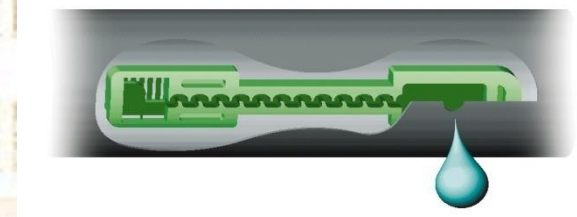

A csepegtető elemek kapcsolódása a csőhöz

On-line: csepegtetőtestek a cső külső palástján, furaton (3-4 mm Ø) keresztül közlekednek a csővel.

In-line: a belső paláston, azaz a csövön belül vannak a csepegtetőtestek.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Eltemetett csepegtető öntözés

Jellemzői:

- A kijuttató elem 5-70 cm mélyen telepített.
- A talajfelszín szárazon tartható.
- Hatékonyabb víz és tápanyag felhasználás.
- Csökken a rongálás veszélye.
- Nagyobb gyökerezési mélység.
- Egyedi műszaki kivitel, öblítővezeték és levegőszelep beépítésével.
- Hosszabb élettartam.
- Magas sótartalmú, tisztított szennyvizek is alkalmazhatók.

Csepegtető öntözés

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

3. Csepegtető öntözés

A csepegtető csövek falvastagság mil-ben van megadva.

1 mil = 0,025 mm

P1 16 mm		P1 ULTRA 22 mm	
8 mil characteristika		10 mil characteristika	
10 mil characteristika		12 mil characteristika	
12 mil characteristika		15 mil characteristika	
15 mil characteristika		18 mil characteristika	
18 mil characteristika		24 mil characteristika	
24 mil characteristika		35 mil characteristika	

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

ELŐADÁS Felhasznált források

- Szakirodalom:
  - Vermes L. (szerk.) (1997.): Vízgazdálkodás. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó. Budapest.
- Egyéb források:
  - Fehér T.-Horváth J.-Ondruss L. (1986.): Területi vízrendezés. Műszaki Könyvkiadó. Budapest.

Debrecen Egyetem
Mezőgazdaság- Élelmiszertudományi és
Környezetgazdálkodási Kar

Pannon Egyetem
Georgikon Kar

Köszönöm a figyelmet!

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg